

11.12.2008

Dnro 3227/4/07

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Kaija Tanttinen-Laakkonen

HOITOTAKUUN TOTEUTUMINEN HELSINGIN HAMMASHUOLLOSSA

1

KANTELU

Kantelija arvosteli 22.10.2007 päivätyssä kirjeessään Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen menettelyä hammashoitoon pääsemisessä. Kertomansa mukaan hän kävi hammastarkastuksessa Laajasalon terveysasemalla toukokuussa vuonna 2006. Hänet laitettiin tuolloin hoitojonoon, jossa hammaslääkäri arvioi jonottamisen kestävän yli puoli vuotta. Kertomansa mukaan hän sairastaa Sjögrenin syndroomaa ja myosiittia, jotka molemmat sairaudet reagoivat herkästi kaikenlaisille tulehduksille.

- - -

3

RATKAISU

Katson Helsingin kaupungin jättäneen lakisääteisen velvollisuutensa täyttämättä, koska se ei järjestänyt kantelijalle hammashoitoa kansanterveyslaissa säädetyissä enimmäisajoissa eikä hankkinut hänelle hoitoa muilta palveluntuottajilta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain mukaisesti.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

3.1

Tapahtumat

Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen antaman selvityksen mukaan kantelija oli 24.5.2006 Laajasalon terveysaseman hammashoitolassa hammastarkastuksessa. Hänen hoidon tarpeeseen arvioitiin tuolloin yhden lohjenneen hampaan paikkaus ja hammaskiven poisto.

Kantelija asetettiin hoitojonoon ja hän sai peruutusajan suuhygienistille 28.8.2007, mutta hän oli edelleen paikkaushoidon osalta hoitojonossa. Kantelija sai syyskuussa 2007 hammashuollon palvelusetelin ja kävi 15.10.2007 paikkauttamassa lohjenneen hampaansa.

Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen antaman selvityksen mukaan kantelijan sairaudet (Sjögrenin syndrooma ja myosiitti) on otettu huomioon hoidon tarvetta ja kiireellisyyttä arvioitaessa.

3.2

Kannanotto

Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on perustuslain 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kunnan tulee kansanterveystyöhön kuuluvana tehtävänä ylläpitää suun terveydenhuoltoa, johon sisältyy väestön suun terveyden edistäminen sekä kunnan asukkaiden suun sairauden tutkimus, ehkäisy ja hoito. Kunnan tulee myös järjestää kiireellinen suun terveydenhuolto potilaan asuinpaikasta riippumatta (14 §:n 1 mom. 10 kohta).

Lain 15 b §:n (855/2004) mukaan terveyskeskuksen tulee järjestää toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteyden terveyskeskukseen. Terveystyöhuollon ammattihenkilön tulee tehdä hoidon tarpeen arviointi viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun potilas otti yhteyden terveyskeskukseen, jollei arviota ole voitu tehdä ensimmäisen yhteydenoton aikana. Kiireelliseen hoitoon on kuitenkin päästävä välittömästi. Hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito tulee järjestää potilaan terveydentila ja sairauden ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmessa kuukaudessa siitä, kun hoidon tarve on arvioitu. Tämä kolmen kuukauden enimmäisaika voidaan ylittää suun terveydenhuollossa enintään kolmella kuukaudella, jos lääketieteellisistä, hoidollisista tai muista vastaavista perustelluista syistä hoidon antamista voidaan lykätä potilaan terveydentilan vaarantumatta. Jos terveyskeskus ei itse voi antaa hoitoa enimmäisajoissa, sen on järjestettävä hoito hankkimalla se muilta palveluntuottajilta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n mukaisesti.

Hoitoon pääsyn toteuttamisesta ja alueellisesta yhteistyöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1019/2004) 4 §:n mukaan hoidon aloittamisesta päätettäessä tulee ottaa huomioon potilaan terveydentila, toimintakyky ja sairaus sekä niiden ennakoitavissa oleva kehitys. Jos kunta tai kuntayhtymä ei voi itse antaa tarvittavaa hoitoa kansanterveyslaissa tai erikoissairaanhoidolaissa (1062/1989) säädetyissä enimmäisajoissa, sen on viivytyksettä ja enimmäisaikojen puitteissa järjestettävä potilaalle mahdollisuus saada kyseessä oleva hoito muilta palveluntuottajilta yhteistoiminnassa toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa tai hankkimalla sopimukseen perustuen hoito muilta palveluntuottajilta.

Asiakirjoista saadun selvityksen mukaan kantelijan hoidon tarve arvioitiin 24.5.2006, mutta hänelle järjestettiin aika hammaskiven poistoon vasta 28.8.2007 ja vasta syyskuussa 2007 hän sai hammashuollon palvelusetelin hampaan lohkeaman paikkaamista varten.

Lain mukaan kantelijalle olisi tullut järjestää hoidon tarpeen arvioinnissa 24.5.2006 tarpeelliseksi todettu hoito, tässä tapauksessa yhden lohjenneen hampaan paikkaus ja hammaskiven poisto, hänen terveydentilansa ja sairautensa ennakoitavissa oleva kehitys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kolmessa kuukaudessa siitä, kun hoidon tarve oli arvioitu. Tämä kolmen kuukauden enimmäisaika olisi voitu ylittää enintään kolmella kuukaudella, jos lääketieteellisistä, hoidollisista tai muista vastaavista perustelluista syistä hoidon antamista voitiin lykätä hänen terveydentilansa vaarantumatta. Kantelijan hoito olisi siten tullut järjestää viimeistään 24.11.2006 mennessä edellyttäen, että hänen hoitoaan voitiin hänen terveydentilansa vaarantumatta lykätä tuohon ajankohtaan saakka.

Terveyskeskus ei kuitenkaan järjestänyt kantelijan hoitoa kansanterveyslaissa säädetyissä enimmäisajoissa. Se ei myöskään viivytyksettä ja enimmäisaikojen puitteissa järjestänyt hä-

nelle mahdollisuutta saada hoitoa muilta palveluntuottajilta yhteistoiminnassa toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa tai hankkimalla sopimukseen perustuen hoito muilta palveluntuottajilta. Selvitystä ei ole esitetty siitä, mistä syystä terveyskeskus ei ennen syyskuuta 2007 järjestänyt kantelijan hammashoitoa hankkimalla sen muilta palveluntuottajilta, kun se ei ole pystynyt itse antamaan hänelle hoitoa.

Katson Helsingin terveyskeskuksen menetelleen kantelijan hoidossa lainvastaisesti ja lakisääteistä velvollisuuttaan laiminlyöden.

Kuten Etelä-Suomen lääninhallituksen lausunnosta ilmenee, se on kansanterveystyötä läänin alueella ohjaavana ja valvovana viranomaisena selvittänyt Helsingin suun- ja hampaiden terveydenhuollon järjestämistä valvonta-asiana ja ryhtynyt asiassa tarpeellisiin toimenpiteisiin.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Helsingin terveyskeskukselle huomautuksen vastaisen varalle edellä kohdassa 3.2 selostetusta lainvastaisesta menettelystä. Tässä tarkoituksessa lähetän Helsingin terveyskeskukselle jäljennöksen tästä päätöksestäni.